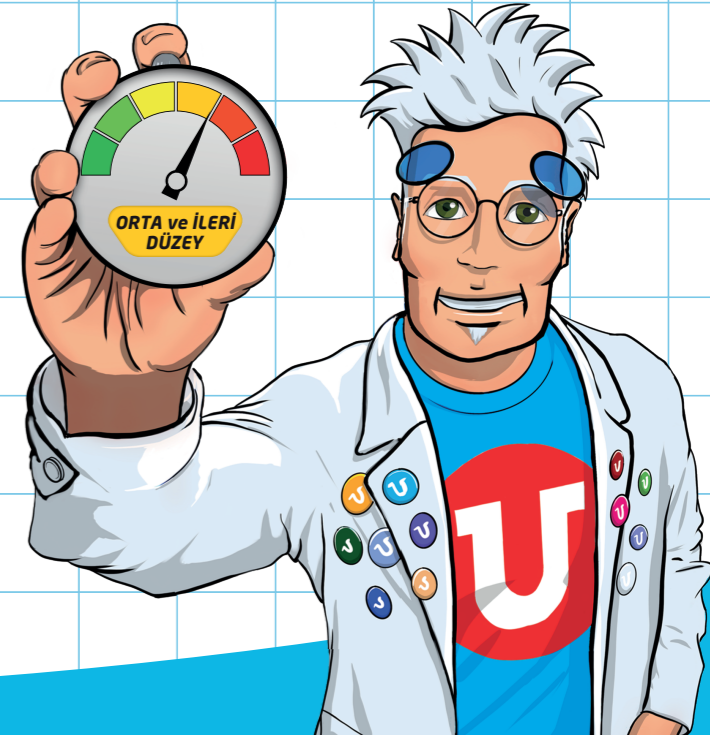

9. Sınıf Orta ve İleri Düzey Kimya Soru Bankası

Kimyasal Tür ve Lewis Nokta Sembolleri

KİMYASAL TÜR VE LEWİS NOKTA SEMBOLLERİ

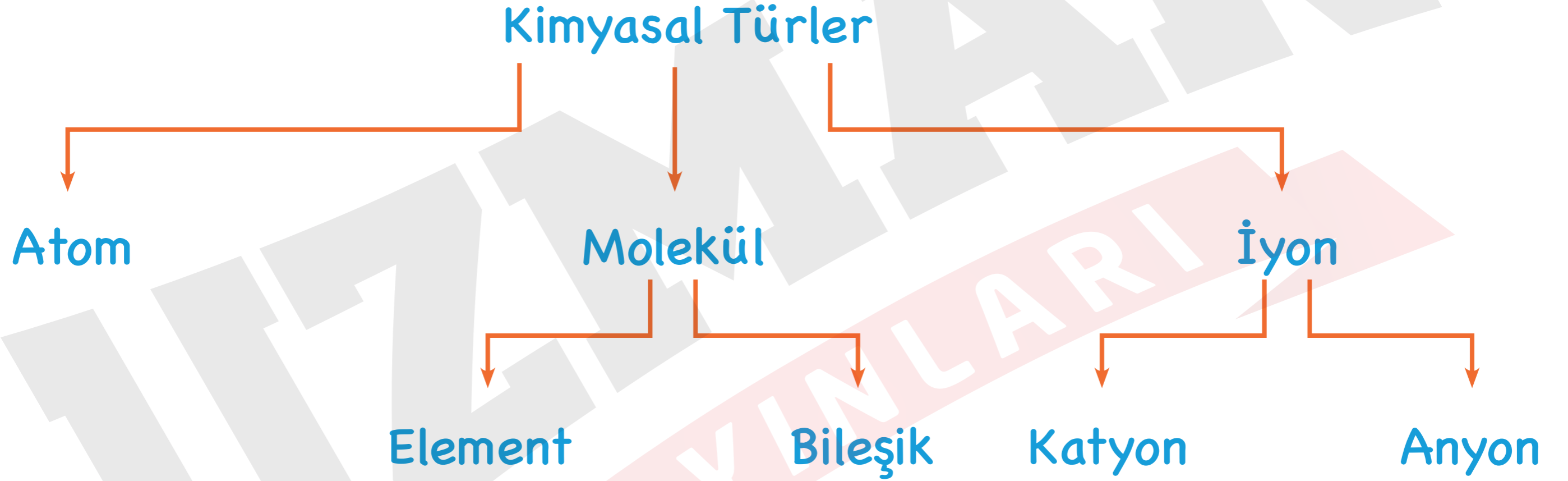
KİMYASAL TÜRLER

GÜÇLÜ VE ZAYIF ETKİLEŞİMLER

BAĞ ENERJİSİ

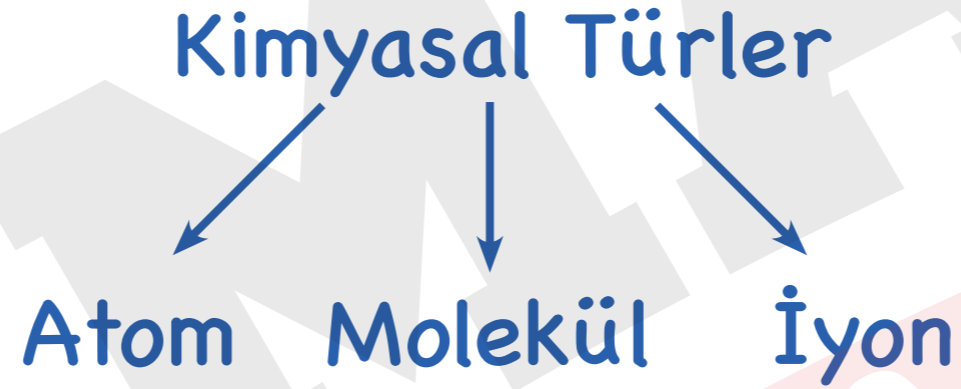
ATOM VE İYONLARIN LEWİS YAPISI

Kimyasal Tür ve Kimyasal Türler Arası Etkileşimlerin Sınıflandırılması

KİMYASAL TÜRLER

- Kütlesi ve hacmi olan herşeye madde denir. Tüm maddeler taneciklerden oluşur. Maddeleri oluşturan farklı taneciklere ise (atom, molekül, iyon vb.) kimyasal tür denir.

Bir kimyasal tür, tek atomlu yüksüz taneciklerden oluşuyorsa "Atom" C, He, K, O, Fe

- Yüklü atom ya da atom gruplarından oluşuyorsa "İyon" K^+ , Ca^{+2} , F^- , O^{2-} , NO_3^- , SO_4^{2-} , NH_4^+
- Yüksüz atom gruplarından oluşuyorsa "Molekül" olarak ifade edilir. F_2 , O_2 , O_3 , CO_2 , H_2O

Örnek:

Aşağıda verilen kimyasal türlerden hangisinin tür adı yanlış verilmiştir?

	<u>Kimyasal Tür</u>	<u>Tür Adı</u>
A)	H_2	Molekül
B)	NO_3^-	İyon
C)	NH_3	Molekül
D)	Zn	Molekül
E)	Ca	Atom

Örnek:

	Kimyasal Tür	Örnek
I.	Atom	S_8 , P_5 , O_2
II.	İyon	CO_3^{2-} , NH_4^+ , Ca^{2+}
III.	Molekül	H_2 , H_2O , C_2H_5OH

Yukarıda verilen kimyasal türlerden hangileri yanlış örneklendirilmiştir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

Örnek:

Yukarıda verilen maddelerin kimyasal tür sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	I
A) Atom		İyon	Molekül
B) İyon		Molekül	Atom
C) İyon		Atom	Molekül
D) Molekül		Atom	İyon
E) Molekül		İyon	Atom

Örnek:

$\text{NH}_3, \text{O}_3, \text{H}_2\text{O}, \text{CH}_4, \text{H}_2, \text{P}_4, \text{S}_8, \text{HF}, \text{C}_2\text{H}_5\text{OH}, \text{N}_2$

Zümrüt, yukarıda verilen kimyasal türleri element ve bileşik molekül olarak ayırıp aşağıdaki tablolara yerleştirecektir.

Element Molekülü	Bileşik Molekülü

Buna göre, kırmızı zemin ve mavi zemin tablolara yazacağı molekülleri aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak ayırmıştır?

Kırmızı Tablo	Mavi Tablo
A) N_2 ve H_2	$\text{NH}_3, \text{O}_3, \text{H}_2\text{O}, \text{CH}_4, \text{H}_2, \text{P}_4, \text{S}_8, \text{HF}$ ve $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
B) $\text{O}_3, \text{H}_2, \text{P}_4$ S_8 ve N_2	$\text{NH}_3, \text{H}_2\text{O}, \text{CH}_4, \text{HF}$ ve $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
C) $\text{O}_3, \text{H}_2, \text{P}_4, \text{N}_2$	$\text{NH}_3, \text{H}_2\text{O}, \text{CH}_4, \text{HF}, \text{S}_8$ ve $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$
D) $\text{NH}_3, \text{H}_2\text{O}, \text{CH}_4$ HF ve $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$	$\text{O}_3, \text{H}_2, \text{P}_4, \text{S}_8$ ve N_2
E) $\text{O}_3, \text{H}_2, \text{P}_4$ HF ve N_2	$\text{NH}_3, \text{H}_2\text{O}, \text{CH}_4, \text{S}_8$ ve $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$

B- a)

Saf Madde

Atom

İyon

Atomik Yapıda-
Olanlar

Moleküler Yapıda
Olanlar

Moleküler Yapıda
Olanlar

Moleküler Yapıda
Olmayanlar

Demir, Bakır,
Nikel, Krom,
Çinko

Hidrojen, Oksi-
jen, Flor, İyot,
Karbon

Su, Şeker,
Karbondioksit

Tuz

B- ELEMENT VE BİLEŞİKLER : 1- Elementler ve Elementlerin Özellikleri :

a) Elementler : Aynı cins atomlardan oluşan, fiziksel ya da kimyasal yollarla kendinden daha basit ve farklı maddelere ayrılamayan saf maddelere element denir. Elementler çok sayıda atomdan oluşur ve elementleri oluşturan atomlar aynı cins atomlardır.

Element Çeşitleri :

b) 1- Atomik Yapıdaki Elementler: Bazı elementleri oluşturan aynı cins atomlar doğada tek başlarına bulunurlar. Böyle atomlara sahip elementlere atomik yapıli elementler denir. Atomik yapıli elementlerin en küçük taneciği atomlardır.

Örnek:

Demir, bakır, alüminyum, çinko, kurşun, altın gibi elementler atomik yapılidir.

2- Moleküler Yapıdaki Elementler: Bazı elementleri oluşturan aynı cins atomlar doğada ikili gruplar halinde bulunurlar. Böyle atomlara sahip elementlere moleküler yapıli elementler denir. Moleküler yapıli elementlerin en küçük taneciği moleküllerdir

Örnek:

O₂,H₂,N₂

a) Aynı Cins Atomların Molekülleri: Aynı cins iki atom bir araya gelerek element moleküllerini, aynı cins element molekülleri de bir araya gelerek elementleri oluştururlar.

b) Farklı Cins Atomların Molekülleri: Farklı cins atomlar bir araya gelerek bileşik moleküllerini, bu moleküller de birleşerek bileşikler oluştururlar. Bu nedenle bileşikler farklı cins atomlardan oluşurlar ve bileşiklerin kendi özelliklerini taşıyan en küçük tanecikleri moleküllerdir.

3- Bileşikler ve Bileşiklerin Özellikleri:

a) Bileşikler: İki ya da daha fazla çeşit element atomunun bir araya gelerek oluşturdukları yeni saf maddeye bileşik denir.

- Bileşik molekülleri farklı tür atomlardan oluşur. H_2O , C_2H_5OH ... gibi
- Lewis Yapısı Atomların Lewis yapısı, elementin kimyasal sembolü ile değerlik elektronlarının her biri için birer noktadan oluşur. Lewis sembolü yazılırken, sembolün etrafına, birer elektron nokta ile gösterilerek tek tek yerleştirilir. Daha sonra diğer elektronlar yine nokta şeklinde yerleştirilir. Lewis formülünde; →
- Element atomlarının son katmanındaki elektronlar (değerlik elektronları) element sembolünün üzerinde nokta ile gösterilir.

A grubu metalleri değerlik elektronlarını verdiklerinde;

- Son katmanlarında elektron kalmaz.
- Pozitif (+) yüklü olur.

Ametaller elektron alarak oktete ulaştıklarında;

- Son katmanlarında 8 elektron olur.
- Negatif (-) yüklü olur.
- (Ametal olan hidrojen 1 elektron aldığıında dublete ulaşır.)

YAYINLANMIŞ

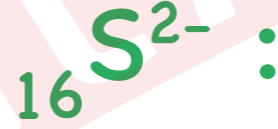

Element

Lewis yapısı

İyon

Lewis yapısı

UZMAN
YAYINLARI

Örnek:

Aşağıda Lewis nokta gösterimleri verilen taneciklerden hangisi nötr atomdur?

Örnek:

X^{2-} iyonunun Lewis yapısı $\left[\begin{array}{c} \cdot\cdot \\ :X: \\ \cdot\cdot \end{array} \right]^{2-}$ şeklindedir.

Buna göre, X in değerlik elektron sayısı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 3   B) 4   C) 5   D) 6   E) 8

Örnek:

$_{16}\text{S}$, $_{17}\text{Cl}$ ve $_{18}\text{Ar}$ atomlarının Lewis yapılarındaki eşleştirilmemiş elektron sayıları aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	<u>S</u>	<u>Cl</u>	<u>Ar</u>
A)	6	7	8
B)	2	1	0
C)	4	3	4
D)	4	6	0
E)	2	1	8

Element	Katman Elektron Dizilimi	Değerlik Elektron Sayısı	Lewis Yapısı	Alacağı ya da Vereceği Elektron Sayısı	İyonun Lewis Yapısı
${}^9\text{F}$					
${}^{10}\text{Ne}$					
${}^{11}\text{Na}$					

YAYINLARI